

**POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED
KRZYWDZENIEM**

W

**Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej- Curie
we Wrocławiu**

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Celem Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu jest:
  - 1) stosowanie Standardów Ochrony Małoletnich przyjętych w Szkole,
  - 2) uwrażliwienie wszystkich pracowników, rodziców oraz osób współpracujących z Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu na wagę podejmowania działań, zmierzających do ochrony dzieci przed krzywdzeniem;
  - 3) wskazanie zakresów odpowiedzialności poszczególnych pracowników za bezpieczeństwo dzieci znajdujących się pod opieką Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu;
  - 4) podejmowanie adekwatnej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dzieci i/lub bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia;
  - 5) określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych, mających na celu zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa.
2. Znajomość i praktyczne stosowanie Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem jest moralnym i zawodowym obowiązkiem wszystkich pracowników i współpracowników Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej- Curie we Wrocławiu

§ 2

1. Naczelną zasadą wszystkich działań, podejmowanych przez pracowników oraz współpracowników Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej- Curie we Wrocławiu, jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Pracownicy oraz współpracownicy Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Cały personel Szkoły, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

§ 3

Ilekroć w dokumencie jest mowa o:

- 1) **Polityce** – należy przez to rozumieć Politykę Ochrony Małoletnich w Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu
- 2) **Szkole** – należy przez to rozumieć Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu;
- 3) **pracodawcy** – należy przez to rozumieć Szkołę,
- 4) **dziecku, małoletnim** – należy przez to rozumieć osobę, która nie ukończyła 18 lat i nie zawarła związku małżeńskiego;
- 5) **pracownikach** – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu oraz wolontariuszy, praktykantów, osoby, z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne;
- 6) **nauczycielach** – należy przez to rozumieć nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, zatrudnionych w Szkole na podstawie ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela oraz innych osób niebędących nauczycielami zatrudnionych na podstawie art. 15 Prawa Oświatowego;
- 7) **wychowawcy** – należy przez to rozumieć nauczyciela, któremu opiece powierzono jeden oddział w Szkole;
- 8) **rodzicach** – należy przez to rozumieć rodziców a także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad uczniem Szkoły;
- 9) **uczniach** – należy przez to rozumieć uczennice i uczniów Szkoły;
- 10) **Dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły;
- 11) **radzie pedagogicznej** – należy przez to rozumieć organ Szkoły, w którego skład wchodzi wszyscy pracownicy pedagogiczni Szkoły;
- 12) **radzie rodziców** – należy przez to rozumieć Radę Rodziców Szkoły;
- 13) **samorządzie uczniowskim** – należy przez rozumieć samorząd uczniowski Szkoły;
- 14) **pedagogu**- należy rozumieć pedagoga zatrudnionego w Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu;
- 15) **psychologu**- należy rozumieć psychologa zatrudnionego w Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu;
- 16) **pedagogu specjalnym**- należy rozumieć pedagoga specjalnego zatrudnionego w Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu;

17) **krzywdzeniu** – należy przez to rozumieć każde, zamierzone lub niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

Wyróżnia się następujące formy krzywdzenia:

- **przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
- **przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem.
- **wykorzystywanie seksualne** dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby, ze względu na wiek bądź stopień rozwoju, pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Przemoc seksualna może mieć charakter fizyczny, werbalny i pozawerbalny, i oprócz stosunku płciowego obejmuje takie zachowania, jak: przyglądanie się czynnościom seksualnym, stosowanie w rozmowie określeń seksualnych w poniżający sposób, naruszenie nietykalności fizycznej poprzez dotykanie miejsc intymnych (np. złapanie za pierś, klepnięcie w pośladek), zmuszanie do obcowania z treściami o charakterze seksualnym przez internet lub za

pośrednictwem telefonu, publikowanie intymnych nagrań lub zdjęć w internecie lub szantażowanie ich upublicznieniem.

- **zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka

Rozdział 2

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci

§ 4

1. Pracownicy Szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na **czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci**.
2. **Czynniki ryzyka** krzywdzenia dziecka określa Załącznik nr 1 do niniejszej Polityki.
3. **Symptomy krzywdzenia** dziecka określa Załącznik nr 2 do niniejszej Polityki.
4. Dyrektor szkoły zapewnia pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomoc dzieciom w sytuacjach zagrożenia w zakresie:
  - 1) rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci i czynników ryzyka,
  - 2) procedur interwencyjnych w przypadku krzywdzenia dzieci,
  - 3) odpowiedzialności prawnej pracowników szkoły, zobowiązanych do podejmowania interwencji,
  - 4) uruchamiania procedury „Niebieskie Karty” w przypadku przemocy w rodzinie małoletniego.

§ 5

1. Znajomość **czynników ryzyka** i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwiają:
  - 1) identyfikowanie dzieci, które są bardziej narażone na krzywdzenie,
  - 2) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.

2. Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że w rodzinie dochodzi do krzywdzenia dziecka. Jeżeli jednak liczba czynników zwiększa się lub jeden z nich nasila się, należy podjąć wnikliwą obserwację dziecka i rodziny.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia (np. psychologicznej, materialnej) i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
4. Pracownicy monitorują na bieżąco sytuację i dobrostan dziecka.
5. W przypadku, gdy do zidentyfikowania czynników ryzyka dochodzi przez wolontariusza, praktykanta, inną osobę dorosłą niebędącą pracownikiem, należy poinformować o tym pedagoga lub psychologa, który na podstawie uzyskanych informacji będzie prowadził niezbędne czynności, o których mowa w ust. 3.

§ 6

1. Znajomość **symptomów krzywdzenia dziecka** i umiejętność ich rozpoznawanie umożliwiają:
  - 1) identyfikowanie dzieci, które są krzywdzone,
  - 2) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
2. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzania, że dziecko jest krzywdzone, należy zareagować zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji, wskazaną w niniejszej Polityce.

Rozdział 3 **Zasady rekrutacji pracowników**

§ 7

1. Rekrutacja pracowników w Szkole odbywa się według zasad, które obejmują ocenę merytorycznego przygotowania kandydata do pracy z dziećmi.

2. Przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi, Dyrektor szkoły uzyskuje informacje, czy dane osoby, o których mowa w ust. 2, są:
  - a) zamieszczone w Rejestrze Sprawców na Tle Przepływów Seksualnych,
  - b) zamieszczone są Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych.

3. Osoba weryfikowana, przed przystąpieniem do pracy z dziećmi, musi przedłożyć Dyrektorowi szkoły zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione, określone w przepisach prawa obcego.

4. Osoba weryfikowana, mieszkająca za granicą lub będąca obcokrajowcem, poza weryfikacją w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym oraz poza przedłożeniem zaświadczenia o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego, przed przystąpieniem do pracy z dziećmi musi przedłożyć Dyrektorowi szkoły:
  - a) informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej, związanej z kontaktami z dziećmi,
  - b) oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

5. Jeżeli prawo państwa, o którym mowa w ust. 4, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, dana osoba przedkłada Dyrektorowi informację z rejestru karnego tego państwa.

6. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 4, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba weryfikowana składa Dyrektorowi szkoły oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione, odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
7. Oświadczenia, o których mowa w ust. 4 i 6, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.
Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
8. Dyrektor szkoły monitoruje pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

Rozdział 4

Zasady bezpiecznych relacji w Szkole

§ 8

1. Pracownik oraz inna osoba dorosła dopuszczona do czynności z dziećmi jest obowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnim.
2. Reakcja, komunikat lub działanie pracownika wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.

3. Pracownicy traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby, w tym specjalne potrzeby edukacyjne.

§ 9

1. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z małoletnim określa Załącznik nr 3 do niniejszej Polityki.
2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi określa Załącznik nr 4 do niniejszej Polityki.

§ 10

1. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji pracownik – małoletni i małoletni–małoletni, ustalone w Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu.

Rozdział 5

Procedury interwencji oraz osoby odpowiedzialne – zasady ogólne

§ 11

1. Zagrożenie bezpieczeństwa małoletnich może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. Na potrzeby Polityki przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
  - 1) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem, zgwałcenie),
  - 2) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem (np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie);
  - 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem);
3. Na potrzeby Polityki wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia, czy ujawnienia działania na szkodę dziecka przez:
  - 1) pracownika, inną osobę dorosłą (np. wolontariusza, praktykanta, dorosłego ucznia)
  - 2) rodziców

3) inne dziecko.

§ 12

1. W przypadku podjęcia przez pracownika Szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi lub psychologowi. Wzór notatki służbowej zawiera Załącznik nr 6 do niniejszej Polityki.
2. Interwencja prowadzona jest przez pedagoga lub psychologa.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony pedagoga lub psychologa, wówczas interwencja prowadzona jest przez Dyrektora.

§ 13

1. Pedagog lub psycholog wzywa rodzica dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
2. Pedagog lub psycholog powinien sporządzić Plan Pomocy Dziecku.
3. Plan Pomocy Dziecku powinien zawierać informacje dotyczące:
  - 1) podjęcia przez Szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;
  - 2) wsparcia, jakie Szkoła zaoferuje dziecku;
  - 3) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

§ 14

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) pedagog lub psycholog ściśle współpracuje z Dyrektorem, wicedyrektorem, pedagogiem specjalnym, innymi pracownikami, którzy mają wiedzę o krzywdzeniu dziecka, oraz wychowawcą. Wszystkie te osoby tworzą Zespół Interwencyjny.
2. Zespół Interwencyjny sporządza Plan Pomocy Dziecku, spełniający wymogi określone w § 13 ust. 3 Polityki.

3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, pedagog lub psycholog obligatoryjnie zwołuje Zespół Interwencyjny. Pedagog lub psycholog wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 15

1. Plan Pomocy Dziecku jest przedstawiany przez pedagoga lub psychologa opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Pedagog lub psycholog informuje rodziców o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
3. Po poinformowaniu rodziców o konieczności zawiadomienia odpowiednich instytucji, Dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji, lub wnioszek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej. Za przesłanie formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego odpowiedzialny jest pedagog lub psycholog.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
5. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, pedagog lub psycholog informuje opiekunów dziecka na piśmie.

§ 16

1. Jeśli wystąpiło uszkodzenie ciała dziecka lub dziecko potrzebuje pomocy lekarskiej, osoba zgłaszająca podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie dziecka wzywa pogotowie ratunkowe lub konsultuje sytuację z pielęgniarką szkolną.
2. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub dziecku grozi ciężki uszczerbek na zdrowiu, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby

(Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia Kartę Interwencji.

§ 17

1. Z przebiegu interwencji sporządza się Kartę Interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 5 do niniejszej Polityki. Kartę załącza się do dokumentacji prowadzonej przez osobę wyznaczaną do koordynowania stosowania standardów ochrony małoletnich (psycholog/ pedagog).
2. Wszyscy pracownicy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział 6

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez pracownika SZKOŁY lub inną osobę dorosłą

§ 18

1. W przypadku pozyskania informacji o negatywnym, nieodpowiednim zachowaniu pracownika szkoły wobec ucznia (np. ośmieszanie, dyskryminowanie, poniżanie, nierówne traktowanie), pedagog lub psycholog przeprowadza rozmowę z poszkodowanym uczniem i jego rodzicami- informuje o zaistniałej sytuacji oraz ustala Plan Pomocy Dziecku, spełniający wymogi określone w § 13 ust. 3 Polityki.
2. Dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem szkoły - informuje o posiadanej relacji ze zdarzenia, ustala zasady mające na celu wyeliminowanie nieodpowiednich zachowań pracownika, przedstawia konsekwencje w przypadku nieprzestrzegania Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
3. Z rozmów należy sporządzić notatki służbowe, zawierające ustalenia.
4. Jeśli zaplanowane działania przyniosą pozytywny efekt, należy zakończyć działanie i monitorować sytuację.

5. Jeśli zaplanowane działania nie przyniosą pozytywnego efektu, Dyrektor szkoły podejmuje w stosunku do osoby krzywdzącej dziecko działania wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy.

§ 19

1. W przypadku podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka przez pracownika szkoły, pedagog lub psycholog przeprowadza rozmowę z poszkodowanym uczniem i jego rodzicami - informuje o zaistniałej sytuacji, ustala Plan Pomocy Dziecku spełniający wymogi określone w § 13 ust. 3 Polityki. Rozmowa z rodzicami poszkodowanego dziecka odbywa się w obecności Dyrektora szkoły.

2. Dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem szkoły - informuje o posiadanej relacji ze zdarzenia oraz o obowiązku złożenia zawiadomienia na policję lub do prokuratury.

3. Gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo, Dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w Załączniku nr 9 do niniejszej Polityki.

4. Z rozmów należy sporządzić notatki służbowe, zawierające ustalenia.

5. Jeśli zaplanowane działania przyniosą pozytywny efekt, należy zakończyć działanie i monitorować sytuację.

6. Jeśli zaplanowane działania nie przyniosą pozytywnego efektu, dyrektor szkoły podejmuje w stosunku do osoby krzywdzącej dziecko działania wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy.

§ 20

1. W przypadku zgłoszenia przemocy wobec dziecka ze strony osoby dorosłej niebędącej pracownikiem szkoły, pedagog lub psycholog przeprowadza rozmowę z poszkodowanym uczniem i jego rodzicami - informuje o zaistniałej sytuacji, ustala Plan Pomocy Dziecku spełniający wymogi określone w § 13 ust. 3 Polityki.

2. Pedagog lub psycholog, przy realizacji Planu Pomocy Dziecku, współpracuje z rodzicami i wychowawcą.

§ 21

1. Krzywdzenie dziecka w środowisku rodzinnym może przejawiać się jako:

- 1) przemoc fizyczna, przemoc psychiczna wobec dziecka lub dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie,
- 2) zagrożenie dobra dziecka (zaniedbywanie fizyczne, zaniedbywanie psychiczne, konflikty okolorozwodowe zagrażające dobru dziecka, niezaspakajanie podstawowych potrzeb dziecka, nadużywanie przez rodziców/ opiekunów substancji zmieniających świadomość- dopalacze, alkohol, narkotyki),
- 3) przestępstwo popełnione na szkodę dziecka.

§ 22

1. W przypadku pozyskania informacji o tym, że dziecko jest krzywdzone lub istnieje podejrzenie krzywdzenia przez osobę ze środowiska rodzinnego, pedagog lub psycholog przeprowadza rozmowę z pokrzywdzonym dzieckiem oraz rodzicem dziecka (w przypadku przemocy w rodzinie preferowana jest rozmowa z rodzicem niekrzywdzącym) na temat zdarzenia, uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” oraz zgłasza sprawę do Sądu Rodzinnego (Załącznik nr 10).

2. Rozmowa z rodzicem (w przypadku przemocy w rodzinie z rodzicem niekrzywdzącym) powinna zawierać:

- 1) przedstawienie form i okoliczności krzywdzenia,
- 2) poinformowanie o zachowaniach lub wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia,
- 3) omówienie roli rodzica w podejmowaniu interwencji (wspieranie dziecka),
- 4) zaproponowanie wsparcia,
- 5) przedstawienie konsekwencji stosowania przemocy wobec dziecka,
- 6) poinformowanie o placówkach świadczących pomoc,
- 7) poinformowanie o możliwościach podjęcia leczenia i udziale w programach dla osób stosujących przemoc,
- 8) ustalenie planu pomocy psychologiczno– pedagogicznej dziecku (zapewnienie mu bezpieczeństwa, wsparcie go przez Szkołę, ewentualnie skierowanie go do specjalistycznej placówki wsparcia),

- 9) ustalenie działań eliminujących nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje,
- 10) poinformowanie o ustawowym obowiązku podjęcia interwencji prawnej (wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”, złożenie wniosku do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/ rodziny, a – w przypadku popełnienia przestępstwa – złożenie zawiadomienia do prokuratury lub na policję).

Rozdział 7

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego

§ 23

1. W przypadku krzywdzenia przez innego małoletniego należy brać pod uwagę incydentalność, powtarzalność i nasilenie sytuacji przemocy. Należy także przeanalizować pozycję osoby doznającej przemocy, sprawcy i świadków w szkolnych grupach rówieśniczych oraz wziąć pod uwagę mocne strony ofiary, sprawcy oraz świadków, a także ich ewentualne, ważne potrzeby rozwojowe, mogące powodować zachowania agresywne ucznia. Należy również rozpatrzyć sytuację w kontekście środowiska rodzinnego dziecka oraz ewentualnych innych problemów.

§ 24

1. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez inne dziecko, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji do wychowawcy klasy. Notatka może mieć formę pisemną (notatka odręczna) lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej zawiera Załącznik nr 6 do niniejszej Polityki.

2. W przypadku, gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni, pracownik przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu, poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy sporządza notatkę służbową (Załącznik nr 6) i informuje o zaistniałym fakcie wychowawcę klasy osoby poszkodowanej.

3. Wychowawca osoby poszkodowanej informuje o zdarzeniu pedagoga lub psychologa i razem przeprowadzają rozmowę wyjaśniającą z osobą poszkodowaną, świadkami zdarzenia, uczniem/uczniami podejrzanymi o krzywdzenie.
4. Pedagog lub psycholog wraz z wychowawcą ucznia doświadczającego krzywdzenia przeprowadzają również rozmowy z rodzicami dziecka poszkodowanego, uczniem/uczniami podejrzanymi o krzywdzenie oraz wychowawcą ucznia/ wychowawcami uczniów podejrzanego/ podejrzanym o krzywdzenie.
5. Pedagog lub psycholog przygotowuje kontrakt w ramach planu naprawczego dla ucznia/uczniów podejrzanym o krzywdzenie w celu wyeliminowania niepożądanych zachowań.
6. Kontrakt jest podpisywany przez ucznia oraz jego rodziców w obecności pedagoga lub psychologa oraz wychowawcy. Dyrektor lub wicedyrektor może być również obecny przy podpisywaniu kontraktu.
7. Pedagog lub psycholog opracowuje Plan Pomocy Dziecku krzywdzonemu.
8. Pedagog lub psycholog monitoruje sytuację dziecka przy współpracy z wychowawcą i rodzicami.
9. Jeśli podjęte działania nie przyniosą pożądanego skutku, należy rozważyć zmianę planu naprawczego oraz złożenie wniosku do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny (Załącznik nr 10) lub na policję.
10. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, Dyrektor informuje właściwy miejscowo sąd rodzinny poprzez pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez nieletniego.
11. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas Dyrektor szkoły składa zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa na policję lub do prokuratury (Załącznik nr 9).
12. W przypadku, gdy dziecko krzywdzące nie uczęszcza do Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu, należy porozmawiać z dzieckiem poddawany krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z rodzicami dziecka krzywdzonego w celu ustalenia przebiegu zdarzenia, a także

wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Pedagog lub psycholog organizuje spotkanie/a z rodzicami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych podmiotów lub służb, oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły, poinformowanie rodziców dziecka krzywdzącego).

Rozdział 8

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka

§ 25

1. Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej- Curie we Wrocławiu zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
3. Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej- Curie we Wrocławiu posiada Politykę Ochrony Danych Osobowych, która reguluje przetwarzanie danych osobowych w placówce.
4. Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej- Curie we Wrocławiu, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
5. Pracownicy szkoły, a także studenci, wolontariusze i inne uprawnione osoby mają obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych dziecka, które przetwarzają.

§ 26

1. Pracownikowi Szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody rodzica dziecka.

2. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik Szkoły może skontaktować się z rodzicami dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podawanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do rodzica dziecka – bez wiedzy i zgody tego rodzica.
3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

Rozdział 9

Zasady dostępu małoletnich do Internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

§ 26

1. Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej- Curie we Wrocławiu, zapewniając uczniom dostęp do Internetu, podejmuje działania zabezpieczające ich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
2. Szkoła zapewnia pracownikom i uczniom możliwość korzystania z Internetu w czasie trwania zajęć.
3. Sieć szkolna jest monitorowana i zabezpieczana. Za zabezpieczenie sieci odpowiada administrator sieci.
4. Administrator sieci instaluje i aktualizuje odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.
5. Administrator sieci systematycznie sprawdza, czy na komputerach nie znajdują się niebezpieczne treści.
6. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, administrator sieci stara się ustalić, kto korzystał z danego komputera i zamieścił tam niebezpieczne treści. Dane ucznia/ uczniów są zgłaszane pedagogowi / psychologowi, który podejmuje działania wyjaśniające i dyscyplinujące.
7. Jeśli pedagog lub psycholog pozyska informacje o krzywdzeniu ucznia, podejmuje odpowiednie kroki interwencyjne, zgodnie z procedurą.

8. Nauczyciele nadzorują bezpieczne korzystanie z Internetu podczas prowadzonych zajęć edukacyjnych.

9. Szkoła prowadzi działania edukacyjne i prewencyjne dotyczące korzystania z Internetu:

1) na początku każdego roku szkolnego uczniowie są zapoznawani z regulaminem korzystania z pracowni komputerowych,

2) wychowawcy klas pierwszych przeprowadzają obowiązkowe lekcje wychowawcze dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu oraz mediów społecznościowych,

3) uczniowie klas pierwszych uczestniczą w warsztatach dotyczących dezinformacji

4) nauczyciele, podczas bieżącej pracy z uczniami, zwracają uwagę na odpowiedzialne korzystanie z zasobów Internetu,

5) tematyka związana z bezpiecznym korzystaniem z Internetu omawiana jest podczas zajęć z informatyki.

10. Szkoła przekazuje uczniom wskazówki, jak bezpiecznie korzystać z Internetu (Załącznik nr 12).

Rozdział 10

Monitoring stosowania POLITYKI

§ 27

1. Osoby odpowiedzialne za Politykę ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w szkole:

1) Dyrektor szkoły:

a. przygotowuje pracowników szkoły do stosowania standardów ustalonych w niniejszej Polityce przez zorganizowanie szkoleń wewnętrznych; pracownicy uczestniczący w szkoleniu potwierdzają fakt uczestnictwa w nim (lista obecności);

b. monitoruje realizację Polityki

- c. reaguje na sygnały naruszenia Polityki
- d. zgłasza podejrzenie popełnienia przestępstwa na policję, prokuraturę
- e. składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich.

2) pedagog oraz psycholog:

- a. prowadzi rejestr zgłoszeń na podstawie kart interwencji,
  - b. przyjmuje zgłoszenia krzywdzenia,
  - c. prowadzi interwencje, współpracując z wychowawcą, innymi nauczycielami, pedagogiem specjalnym, Dyrektorem lub wicedyrektorem
  - d. opracowuje Plan Pomocy Dziecku, kontrakt oraz plan naprawczy,
  - e. odpowiada za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”,
  - d. reaguje na sygnały naruszenia Polityki.
2. Dyrektor współpracuje w zakresie monitorowania Polityki z pedagogiem, psychologiem oraz wicedyrektorem.
  3. W przypadku nieobecności pedagoga oraz psychologa zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia/ krzywdzenia przyjmuje: pedagog specjalny, wicedyrektor lub Dyrektor.
  4. Dokumentację związaną ze zgłoszonymi incydentami lub zdarzeniami zagrażającymi dobru małoletniego przechowuje pedagog lub psycholog w sposób zapewniający ochronę danych osobowych.
  5. Co dwa lata pedagog lub psycholog przekazuje dokumentację do sekretariatu uczniowskiego w celu jej archiwizacji.
  6. Psycholog przeprowadza wśród pracowników, rodziców, uczniów szkoły, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. Wzór Ankiety stanowi Załącznik nr 7 do niniejszej Polityki.
  7. Ankiety ewaluacyjne przeprowadza się nie rzadziej niż raz na dwa lata.
  8. W ankiecie pracownicy, rodzice, uczniowie mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w szkole.
  9. Psycholog dokonuje opracowania wypełnionych ankiet. Sporządza na tej podstawie sprawozdanie z monitoringu, które następnie przekazuje Dyrektorowi.

10. Sprawozdanie z monitoringu stanowi załącznik do 8 do niniejszej Polityki.
11. Dyrektor wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom, dzieciom i ich rodzicom nowe brzmienie Polityki.

§ 28

1. W ramach monitoringu zasad i praktyk ochrony małoletnich Dyrektor konsultuje się z rodzicami uczniów podczas spotkań dyrektora z przedstawicielem Rady Rodziców, w formie ankiet kierowanych do rodziców lub rozmów pedagoga lub psychologa z rodzicami.
2. W ramach monitoringu stosowania Polityki dyrektor i wicedyrektor konsultują się z dziećmi podczas spotkań z przedstawicielami Samorządu Uczniowskiego.

Rozdział 11

Przepisy końcowe

§ 29

1. Polityka wchodzi w życie z dniem z dniem ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, uczniów i ich rodziców, w szczególności poprzez przesłanie tekstu Polityki drogą elektroniczną (na konta pracowników i rodziców w dzienniku elektronicznym, ewentualnie pocztą służbową e-mail w stosunku do pracowników) oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej i wywieszenie w widocznym miejscu w siedzibie na tablicy ogłoszeniowej pedagoga i psychologa, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla małoletnich.
3. Wychowawcy mają obowiązek zapoznania uczniów z Polityką podczas zajęć z wychowawcą w sposób zrozumiały dla uczniów, uwzględniając ich uwarunkowania psychofizyczne. Znajomość treści Polityki uczniowie potwierdzają własnoręcznym podpisem. Dokument z podpisami uczniów jest przechowywany przez wychowawcę, a kopia dokumentu powinna zostać dostarczona do wicedyrektora ds. wychowawczych.

4. Wychowawcy mają obowiązek przekazać uczniom informacje dotyczące Wykazu bezpłatnych numerów pomocowych oraz placówek udzielających bezpłatną pomoc.
5. Zapisy zawarte w dokumencie Polityki obowiązują wszystkich pracowników szkoły, wolontariuszy, stażystów, praktykantów oraz inne osoby mające kontakt z uczniami Szkoły, a znajomość jej treści potwierdzają własnoręcznym podpisem.
6. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z Polityką i ją stosować.

Załączniki:

Załącznik nr 1. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka

Załącznik nr 2. Symptomy krzywdzenia dziecka

Załącznik nr 3. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z małoletnimi

Załącznik nr 4. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

Załącznik nr 5. Karta interwencji

Załącznik nr 6. Notatka służbowa

Załącznik nr 7. Ankieta (monitorująca)

Załącznik nr 8. Sprawozdanie z monitoringu

Załącznik nr 9. Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

Załącznik nr 10. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Załącznik nr 11. Wykaz bezpłatnych numerów pomocowych oraz placówek udzielających bezpłatną pomoc

Załącznik nr 12. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

Załącznik nr 1. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

Choć dziecko nigdy nie jest winne doznawanej krzywdy, uznaje się, że niektóre jego cechy, związane np. ze stanem zdrowia, poziomem rozwoju, funkcjonowaniem czy pozycją w rodzinie, mogą bardziej narażać je na doświadczanie przemocy.

Wyodrębnia się trzy grupy czynników ryzyka, które mogą wskazywać na zagrożenie pojawienia się przemocy:

CZYNNIKI ZWIĄZANE Z DZIECKIEM

Czynniki ryzyka	Opis
przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej niska waga urodzeniowa poród z ciąży bliźniaczej lub mnogiej krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi porodami	Początek życia dziecka, okoliczności jego narodzin, takie jak: przedwczesny poród, poród bez pomocy medycznej, niska waga urodzeniowa, narodziny z ciąży mnogiej oraz krótka przerwa pomiędzy kolejnymi porodami mogą być czynnikami ryzyka krzywdzenia. Wszystkie te sytuacje stanowią ogromne obciążenie psychiczne i fizyczne dla rodziców.
długotrwały płacz	Nadmierna płacliwość dziecka z kolei budzi bezradność, poczucie winy rodzica; stany te mogą zamienić się w złość, bezsilność, a w konsekwencji wywołać agresję wobec dziecka czy jego odrzucenie.
wiek dziecka	Czynnikiem ryzyka krzywdzenia może być także określony wiek dziecka. W rozwoju dziecka występują tzw. okresy krytyczne, w których jest większe prawdopodobieństwo pojawienia się pewnych rodzajów krzywdzenia. Najmłodsze dzieci (do 3 r.ż.) są bardziej zależne od opiekunów i spędzają z nimi więcej czasu. Dzieci w tym wieku mają mniejszą zdolność dostosowania się do oczekiwań rodziców, a także słabiej panują nad emocjami. To sprawia, że ryzyko doznawania przez nie przemocy fizycznej i psychicznej jest większe. Badania wskazują także, że w okresie od osiągnięcia 8 r.ż. przez cały czas dojrzewania dziecko jest bardziej narażone na ryzyko wykorzystywania seksualnego.

<p>przewlekłe choroby niepełnosprawność intelektualna niepełnosprawność ruchowa</p>	<p>Okolicznością zwiększającą prawdopodobieństwo krzywdzenia jest niepełnosprawność intelektualna dziecka, mocno powiązana z ryzykiem wystąpienia przemocy oraz wykorzystania seksualnego. Również przewlekłe choroby somatyczne oraz niepełnosprawność ruchowa skutkują dużą, a także trwałą zmianą życia całej rodziny. Bez odpowiedniego wsparcia taka rodzina jest istotnie narażona na wystąpienie krzywdzenia, mogącego przybrać formę jawnego odrzucenia dziecka, biernego zaniedbywania lub czynnych form przemocy, związanych z rozładowywaniem frustracji. W sytuacji niepełnosprawności lub choroby dziecka może dojść również do przemocy psychicznej, która niekiedy wynika ze stawiania dziecku wymagań, jakim nie jest ono w stanie sprostać.</p>
<p>choroby psychiczne</p>	<p>Kolejnym czynnikiem ryzyka są choroby psychiczne dziecka. Wystąpienie u dziecka zaburzeń psychicznych wiąże się z wysokim poziomem stresu i lęku w rodzinie. Łatwo wtedy o eskalację trudnych zachowań pozostałych domowników, np. agresji i przemocy – zarówno fizycznej, jak i słownej.</p>

CZYNNIKI RODZINNE, czyli cechy charakteryzujące funkcjonowanie rodziny oraz cechy poszczególnych jej członków

Czynniki ryzyka	Opis
<p>nieobecność rodziców</p>	<p>Ryzyko wystąpienia krzywdzenia dziecka wiąże się z jego opuszczeniem przez jedno lub oboje rodziców. Nieobecność rodziców – fizyczna bądź psychiczna – jest czynnikiem ryzyka krzywdzenia dzieci, bez względu na ich wiek. Czynnikiem ten zwiększa prawdopodobieństwo zaniedbania fizycznego i emocjonalnego. Konsekwencją tego jest szukanie przez dziecko bliskości i akceptacji u osób obcych, które także mogą być potencjalnymi sprawcami krzywdzenia.</p>
<p>autorytarny styl rodzicielstwa</p>	<p>Prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy wobec dziecka związane jest</p>

<p>doświadczanie przez rodzica przemocy w dzieciństwie kondycja psychiczna rodziców</p>	<p>także z tzw. autorytarnym stylem rodzicielstwa, który wynika m.in. z historii życia rodzica, cech jego osobowości oraz kondycji psychicznej. Doświadczenie przez rodzica przemocy w dzieciństwie lub bycie jej świadkiem oraz brak odczuwania bliskości z własnymi rodzicami znacząco zwiększają prawdopodobieństwo powielania podobnych zachowań wobec dzieci i wejście w rolę sprawcy.</p>
<p>uzależnienia inne zaburzenia psychiczne rodzica konflikty kryzysy</p>	<p>Uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne rodzica są przyczyną większego ryzyka doświadczenia przez dziecko przemocy. Agresji w rodzinie sprzyjają też konflikty i kryzysy.</p>
<p>samotne rodzicielstwo obecność niespokrewnionych osób dorosłych w rodzinie</p>	<p>Do czynników ryzyka krzywdzenia zaliczane jest także samotne rodzicielstwo, będące dla wielu osób sporym wyzwaniem. Ograniczona ilość czasu, który rodzic może poświęcić dziecku, jest przyczyną trudności w budowaniu bliskiej relacji z dzieckiem. Dodatkowo, niestabilna sytuacja rodzinna: brak wsparcia, obecność niespokrewnionych z dzieckiem osób, mogą powodować ryzyko wystąpienia odrzucenia i agresji lub nieprawidłowych relacji.</p>
<p>rodzina zastępcza rodzina adopcyjna</p>	<p>Istotnym czynnikiem ryzyka jest obecność dziecka w nieprzygotowanej wychowawczo i merytorycznie rodzinie zastępczej czy adopcyjnej. Rodzice przyjmujący dzieci pod swoją opiekę bywają niegotowi do tego, aby radzić sobie z bardzo trudnymi emocjami skrzywdzonego wcześniej dziecka. Odrzucenie, skrajna przemoc, których dziecko mogło doświadczyć, wpływają na jego zachowanie oraz funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Porzucone dzieci postrzegają siebie jako niegodne miłości, mało ważne i zasługujące na karę. Swoim zachowaniem często prowokują do odrzucenia czy ukarania, by utwierdzić się w przekonaniach. Kary reaktywują wcześniejsze traumy dziecka</p>

	i dezorganizują jego zachowanie, względem którego rodzice są bezradni.
--	--

CZYNNIKI ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM SPOŁECZNYM:

Czynniki ryzyka	Opis
izolacja społeczna	Do tej grupy zalicza się głównie izolację społeczną, rozumianą jako ubogie kontakty rodziców z innymi osobami lub grupami oraz zamknięcie na relacje pozarodzinne. Sytuacja taka może sprzyjać rozwojowi przemocy, a także większej kontroli sprawcy nad swoimi ofiarami oraz ograniczać szanse na jej ujawnienie i udzielenie pomocy.
ubóstwo w najbliższym otoczeniu rodziny	Ryzyko wystąpienia krzywdzenia dzieci niosą też: ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe czy skrajne ubóstwo. Takim sytuacjom często towarzyszy stres rodziców, którzy muszą zapewnić przetrwanie sobie i dziecku.
przemoc i patologia	Czynnikiem ryzyka krzywdzenia dziecka są także przemoc i patologia społeczna występujące w najbliższym środowisku zamieszkania.

Załącznik nr 2. Symptomy krzywdzenia dziecka

SYMPTOMY KRZYWDZENIA DZIECKA

Symptomy krzywdzenia dziecka – jak rozpoznać?

Krzywdzenie, przemoc jest różnie definiowana przez badaczy przedmiotu, a także różny jest jej podział. Najlepiej będzie sięgnąć do regulacji prawnych, w których to wybrzmiewa odpowiedzialność szkoły, nauczycieli za bezpieczeństwo dziecka, a tym samym wskazana została definicja przemocy domowej. Odnajdziemy ją w ustawie z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1606). Zgodnie z nią:

„Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej – przemoc ekonomiczna istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc.”

Tym samym przemoc domowa obejmuje:

przemoc fizyczną,

przemoc psychiczną (często nazywaną emocjonalną),

przemoc seksualną,

przemoc ekonomiczną,

cyberprzemoc.

Jak pokazują badania, rzadko zdarza się, aby występował tylko jeden rodzaj przemocy. Najczęściej te rodzaje przemocy przenikają się wzajemnie i wywołują podobne skutki.

Co powinno wzbudzić uwagę nauczyciela, wychowawcy, jak może objawiać się krzywdzenie dziecka czy przemoc domowa?

Pełna i jasna lista symptomów nie została zdefiniowana w literaturze. Zdarza się, że pewne zachowania dziecka są po prostu normą na etapie jego rozwoju. Niemniej jednak czujność nauczycieli, pracowników oświaty jest konieczna. Zmiany w zachowaniu dziecka, w zależności od ich nagłości i czasu trwania, mogą być raptowne, albo dźiać się pomału, sukcesywnie z dnia na dzień, co będzie mieć miejsce w przypadku przedłużającej się sytuacji krzywdzenia. Dlatego baczna obserwacja ucznia i bycie wrażliwym na przeżywane przez dziecko emocje oraz zainteresowaniem przyczynami zmiany zachowania dziecka, będzie kluczowe w subiektywnej ocenie konieczności udzielenia pomocy uczniowi.

Symptomy krzywdzenia dzieci – podział:

- fizyczne – które można zauważyć na ciele dziecka,
- emocjonalne,
- poznawcze,
- behawioralne,
- fizjologiczne.

Symptomy fizyczne:

- siniaki na ciele dziecka (przede wszystkim na plecach, ramionach i udach) – świeże i w późnej fazie gojenia, duże otarcia naskórka,
- specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem,
- oderwane małżowiny uszne, tzw. uszy zapaśnika (zniekształcone małżowiny od uderzania dziecka w uszy), pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, wylewy krwawe do gałek ocznych
- odparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania
- oparzenia rękawiczkowo-skarpetkowe oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców,
- zaburzenia psychosomatyczne, bóle wędrujące,
- przemęczenie,
- problemy z trawieniem,

- blizny po samookaleczeniu.

Symptomy w sferze emocjonalnej:

- trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko
- negatywny obraz siebie,
- negatywne myśli na temat siebie i innych,
- przygnębienie,
- strachliwość i agresja, gniew,
- problemy z samoregulacją emocji,
- oszołomienie, otępienie,
- brak poczucia bezpieczeństwa,
- smutek, apatia,
- stany lękowe,
- stany depresyjne.

Symptomy w sferze poznawczej:

- trudności w nauce – pojawiające się nagle,
- problemy z koncentracją, pamięcią,
- problemy z logicznym myśleniem,
- problemy z rozwiązywaniem problemów,
- trudności w ukończeniu zadanej pracy,
- nieodrabianie lekcji,
- nieprzygotowanie do zajęć, czego efektem są gorsze oceny szkolne.

Symptomy w sferze behawioralnej:

- problemy z subordynacją oraz podporządkowaniem wobec obowiązujących reguł – obrażanie się, uciekanie z lekcji, negatywne interakcje z rówieśnikami oraz z nauczycielami,
- dziwne reakcje na chęć niesienia pomocy, nieufność,
- wycofanie,
- ogólna nieufność wobec ludzi,
- zachowania buntownicze i agresywne,
- problemy z komunikacją,

- sięganie po substancje psychoaktywne,
- pogorszenie frekwencji bez wyraźniej przyczyny (np. medycznej).

Objawy molestowania seksualnego:

- chroniczny ból,
- zaburzenia układu pokarmowego,
- migreny lub inne częste bóle głowy,
- komplikacje ginekologiczne,
- otarcia na wewnętrznej stronie ud,
- szok, lęk,
- niepokój,
- zagubienie,
- wyparcie traumatycznych przeżyć,
- wycofanie,
- poczucie wstydu,
- obwinianie się,
- nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi.

Załącznik nr 3. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z małoletnimi

Zasady bezpiecznych relacji pracownicy – małoletni

1. Jesteś zobowiązany/a do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy Twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka/ucznia są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.
2. Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.
3. W komunikacji z małoletnim zachowuj cierpliwości i szacunek.
4. Słuchaj uważnie małoletniego i udzielaj mu odpowiedzi adekwatnych do WIEKU I SYTUACJI.
5. Zapewnij małoletnich, że jeżeli czują się niekomfortowo z jakimś zachowaniem, sytuacją czy słowami, mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie (zgodnie z wew. Procedurami) i mogą oczekiwać reakcji/pomocy.
6. Doceniaj i szanuj wkład małoletnich w podejmowanie działań i traktuj ich równo (bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd).
7. Nie faworyzuj, a przynajmniej unikaj faworyzowania.
8. Szanuj prawo małoletniego do prywatności, a jeżeli musisz odstąpić od tej zasady, wyjaśnij to (np. aby chronić dziecko, ucznia odstępujesz od zasady poufności).
9. Podejmując decyzje dotyczące małoletniego, poinformuj go o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
10. Unikaj zbędnego ryzyka w pracy z małoletnim – sprawdzaj, czy sprzęt i otoczenie jest bezpieczne.
11. Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań wobec małoletnich.
12. Zachowaj szczególną ostrożność wobec osób małoletnich, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wycuciem, jednak stanowczo, i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.

Pracowniku, pamiętaj!

1. Nie wolno Ci zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego.
2. Nie wolno Ci krzyżeć na małoletniego w sytuacji innej, niż wynikająca z bezpieczeństwa jego lub innych małoletnich.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalności fizycznej małoletniego.
4. Nie wolno Ci nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji intymnych lub seksualnych (seksualne żarty, komentarze, gesty, udostępnianie treści erotycznych lub pornograficznych, bez względu na formę). Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez małoletniego, muszą być zgłaszane dyrekcji. Jeśli jesteś ich świadkiem, reaguj, ale z zachowaniem godności osób zainteresowanych.
5. Nie wolno Ci utrwałać wizerunku małoletniego dla potrzeb prywatnych (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie). Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych.
6. Nie wolno Ci zapraszać małoletnich do swojego prywatnego domu/mieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym dyrekcję szkoły, a rodzice i małoletni muszą wyrazić zgodę na piśmie na taki kontakt.
7. Właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, dziennik elektroniczny, telefon służbowy). Nie rekomenduje się kontaktów poza wskazanymi formami.
8. Nie wolno Ci proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w ich obecności.
9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym dyrektora szkoły lub postąp zgodnie z procedurą interwencji, opisaną w Polityce.
10. Jeżeli utrzymujesz relacje towarzyskie lub rodzinne z rodzicami małoletniego (jeśli małoletni i rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika) zachowuj poufność wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.
11. Nie podejmuj innego, niż niezbędny, kontaktu fizycznego z dzieckiem

Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.

Przykładowe formy dozwolonego kontaktu:

- kontakt na zajęciach sportowo-rekreacyjnych,
- stanowcze interwencje wychowawcze w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia uczniów,
- działania za zakresu pomocy przedmedycznej.

Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małego lub osoby trzecie.

Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

12. Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych, dotyczących małego, wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małych. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

13. Nie wolno Ci zachowywać się w obecności małych w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

14. Nigdy nie dotykaj małego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.

15. Podczas wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małym w jednym łóżku lub w jednym pokoju.

16. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub małych, zawsze poinformuj o tym Dyrektora Szkoły lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Polityce.

Załącznik nr 4. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

W naszej szkole nie ma zgody na przemoc! Ani fizyczną, ani psychiczną, ani słowną, ani cyberprzemoc!

Każdy z nas rozumie, że różnimy się od siebie. I każdy, bez względu na płeć, wiek, przekonania, orientację seksualną, tożsamość, wyznawaną religię, status socjoekonomiczny, zdolności i inne właściwości jednostki – zasługuje na szacunek.

Zachowania POZYTYWNE

1. W komunikacji z kolegami/koleżankami zachowuj szacunek, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
  2. Słuchaj innych, gdy mówią.
  3. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
  4. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami, i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
  5. Stosuj słowo „NIE”, jeśli dana forma interakcji Ci nie odpowiada.
  6. Jeśli pojawi się między Tobą a kolegą/koleżanką konflikt, spróbuj go rozwiązać, stosując komunikat JA - przykład 5 kroków:
    - 1) Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę, a konflikt się tylko pogorszy. Pomocne mogą być techniki błyskawicznego zarządzania stresem, jak spokojne oddychanie. Jeśli potrzebujesz, odejdź na chwilę na bok, mówiąc np. „Potrzebuję chwili, zaraz wrócimy do naszej rozmowy”. Pamiętaj, masz do tego prawo.
    - 2) Powiedz, co – według Ciebie – jest problemem, co jest przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz. (komunikaty JA np. „Ja nie czuję się komfortowo, gdy mówisz innym coś, co powiedziałam ci o sobie w tajemnicy. Proszę cię, żebyś tak więcej nie robił”).
    - 3) Słuchaj, co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje i podsumuj to, co usłyszałeś/usłyszałaś (np. „Rozumiem, że żałujesz, że opowiedziałeś mój sekret swojej dziewczynie. Widzę, że zależy ci na wyjaśnieniu sprawy”).
    - 4) Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie swoich odczuć.
    - 5) Wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące dla Was obojga.
- Jeśli nie uda się Wam rozwiązać konfliktu, pamiętajcie, że zawsze możecie zwrócić się o pomoc do wychowawcy lub specjalisty (pedagoga, psychologa).
7. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.

8. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki, zapytaj.
9. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj rzeczy, telefonu, tabletu, komputera innych osób i ich zawartości.
10. Unikaj wchodzenia w sytuacje, które mogą mieć dla Ciebie i innych negatywne konsekwencje.

Uczniu, pamiętaj!

1. Nie wolno Ci krzyknąć na koleżanki, kolegów, lekceważyć, obrażać, wyśmiewać, wykluczać z grupy.
2. Nie wolno Ci używać języka nienawiści ani tzw. hejtu.
3. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność fizyczną koleżanki/kolegi ani używać jakiegokolwiek przemocy fizycznej.
4. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez ich jego/jej wyraźnej zgody.
5. Nie wolno Ci wyrażać negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
6. Nie wolno Ci pożyczać rzeczy innych bez ich zgody.
7. Nie wolno Ci zabierać, ukrywać ani niszczyć rzeczy innych osób.
8. Nie wolno Ci spożywać alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, ani zachęcać do ich spożycia kolegów/koleżanek.
9. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych sytuacji, zachowań ze strony innych, dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym wychowawcę lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Polityce.

Załącznik nr 5. Karta interwencji

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko dziecka:	
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia):	
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:	
Opis działań podjętych przez	Data:
	Działanie:
Spotkania z rodzicami dziecka	Data:
	Opis spotkania:
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ol style="list-style-type: none"> 1. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, 2. wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, 3. inny rodzaj interwencji. Jaki?
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję)	Data interwencji:
	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję:
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informacje o wynikach/ działania placówki/działania rodziców	Data
	Działanie:
Imię i nazwisko osoby wypełniającej kartę interwencji:	
Czytelny podpis osoby wypełniającej kartę interwencji	

Załącznik nr 6. Notatka służbowa

.....
pieczęć szkoły

.....
Miejscowość, data

NOTATKA SŁUŻBOWA

Nauczyciel, funkcja

.....
Data zdarzenia:

.....
Osoby uczestniczące w zdarzeniu:

.....
Krótki opis sytuacji (zdarzenia):

.....
Wnioski, ustalenia:

.....
Działania, kroki podjęte przez nauczyciela:

.....
.....
.....
(data i podpis)

Ankieta (monitorująca)

Pytania ankietowe	Tak	Nie
Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
Czy znasz treść dokumentu <i>Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem</i> ?		
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Polityce ochrony małoletnich przed krzywdzeniem</i> przez innego pracownika?		
a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
b. Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące <i>Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem</i> ? (odpowiedź opisowa)		

5. Określenie przedmiotu i zakresu sprawdzenia:

.....

6. Opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku sprawdzenia oraz inne informacje mające istotne znaczenie dla oceny zgodności podejmowanych czynności z regulacjami dotyczącym przestrzegania standardów ochrony małoletnich:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Stwierdzone przypadki naruszenia standardów ochrony małoletnich w zakresie objętym sprawdzeniem wraz z planowanymi lub podjętymi działaniami przywracającymi stan zgodny z prawem:

.....

.....

.....

.....

.....

8. Wyszczególnienie załączników stanowiących składową część sprawozdania:

.....

.....

.....

.....
(data, miejsce i podpis osoby sporządzającej sprawozdanie)

Załącznik nr 9. Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

Miejscowość, data .....

Prokuratura Rejonowa
W .....

..... (imię i nazwisko)

Dyrektor
Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie
we Wrocławiu

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Składam zawiadomienie podejrzenia popełnienia przestępstwa
.....małoletniej .....(imię i nazwisko) ur. .... r. przez
.....(imię i nazwisko).

Uzasadnienie

W dniu.....(imię, nazwisko) zgłosiła dyrekcji podejrzenie popełnienia
przestępstwa wobec małoletniej.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Osobą zajmująca się sprawą małoletniej.....(imię, nazwisko) jest psycholog/ pedagog
szkolny .....(imię, nazwisko)

.....
(podpis dyrektora szkoły)

Załączniki:

1. Odpisy pisma

Uwagi:

1. Nie jest konieczne wskazywanie nazwy przestępstwa, które zostało popełnione. Jeżeli jednak mamy informacje dotycząca tożsamości ewentualnego sprawcy należy ją podać.
2. Należy zamieścić w uzasadnieniu krótki, precyzyjny i logiczny opis sytuacji, która miała miejsce. Opis powinien być zgodny z tym, co się wydarzyło (ważne jest, by zaznaczyć np. kiedy i gdzie miało miejsce zdarzenie, kto mógł je widzieć/wiedzieć o nim, kto mógł popełnić przestępstwo, w jaki sposób zostało ujawnione w szkole, kto ma o nim informacje).
3. Jeżeli instytucja posiada dowody w postaci dokumentu na temat zdarzenia np.: notatki służbowe pracowników, pielęgniarki, można dołączyć je do zawiadomienia

Miejscowość, data .....

Sąd Rejonowy w .....
Wydział ..... Rodzinny i
Nieletnich
ul. ....

Wnioskodawca: (imię, nazwisko) .....

Dyrektor Technikum nr 15 im. Marii Skłodowskiej-Curie we Wrocławiu

Uczestnicy postępowania: .....(imię i nazwisko, adres)

Rodzice małoletniej/ małoletniego:

..... (imię, nazwisko, adres)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Wnoszę o:

Wgląd w sytuację małoletniej ..... i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Osobą zajmująca się sprawą małoletniej.....(imię, nazwisko) jest psycholog/
pedagog szkolny .....(imię, nazwisko)

.....
podpis dyrektora szkoły

Załączniki:

1. Odpisy pisma.

Uwagi:

1. Wniosek należy złożyć do Sądu Rodzinnego i Nieletnich właściwego, ze względu na miejsce faktycznego zamieszkania dziecka, nie zameldowania.
2. Należy zawsze podać imię, nazwisko dziecka i adres pobytu . Tylko w takim wypadku Sąd może skutecznie pomóc, m.in. poprzez wysłanie do rodziny kuratora na wywiad.

....., dnia .....

.....
(pieczęć szkoły)

Sąd Rejonowy w .....
Wydział ..... Rodzinny i
Nieletnich
ul. ....
.....

Niniejszym zawiadamiam o zachowaniu ucznia tutejszej szkoły - ..... (*imię i nazwisko*), urodzonego dnia ....., celem rozważenia, czy niniejsze postępowanie stanowi przejaw demoralizacji lub czyn karalny oraz czy zachodzi potrzeba podjęcia wobec ucznia kroków prawnych przez Sąd.

W dniu ..... uczeń ..... (*podać opis zachowania ucznia*).

Świadcami tego zachowania były następujące osoby: .....

Szkoła *nie nałożyła na ucznia kary przewidzianej w statucie szkoły/nałożyła na ucznia następującą karę przewidzianą w statucie szkoły**: ..... (należy wskazać rodzaj).

Ponadto wobec ucznia: *zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci*: .....

(*pouczenia, ostrzeżenia ustnego albo ostrzeżenia na piśmie, przeproszenia pokrzywdzonego, przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły-należałoby je wymienić*)/*nie zastosowano środka oddziaływania wychowawczego, ponieważ*: .....

(*np. rodzice ucznia nie wyrazili zgody na zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego przez dyrektora szkoły; nieletni uczeń nie wyraził zgody na zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego przez dyrektora szkoły; dyrektor uznał, że zastosowanie przez niego środka oddziaływania wychowawczego nie będzie wystarczające; w opinii dyrektora szkoły uczeń mógł dopuścić się czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu/przestępstwa skarbowego*)**.

Zastosowane środki nie przyniosły oczekiwanych efektów wychowawczych, ponieważ uczeń ... ..

(*należy przedstawić postawę/zachowanie ucznia po zastosowaniu kary statutowej lub środka oddziaływania wychowawczego*)**.

Postawa rodziców wobec ww. zachowania jest następująca: .....

.....
(*podpis dyrektora*)

Załączniki:

.....

(dokumenty potwierdzające zachowanie ucznia i podjęte środki)

*Niepotrzebne skreślić.

** Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z 9.06.2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022 r., poz. 1700), w przypadku gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuścił się czynu karalnego na terenie szkoły lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, dyrektor tej szkoły może (natomiast nie ma takiego obowiązku), za zgodą rodziców albo opiekuna nieletniego oraz nieletniego, zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, ostrzeżenia ustnego albo ostrzeżenia na piśmie, przeproszenia pokrzywdzonego, przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły. Środka oddziaływania wychowawczego nie stosuje w przypadku, gdy nieletni dopuścił się czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego. Podanie uzasadnienia niezastosowania środków oddziaływania wychowawczego nie jest obowiązkowe, natomiast może pozwolić sądowi ocenić sytuację ucznia, w tym kontekście stosowania środków przez ten sąd.

*** Należy pominąć, gdy wobec ucznia nie zastosowano kary statutowej ani środka oddziaływania wychowawczego

Załącznik nr 11. Wykaz bezpłatnych numerów pomocowych oraz placówek udzielających bezpłatna pomoc.

- **116 111** – dostępny 24h/7 dni – Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży, www.fdds.pl
  - **800 120 002** – dostępny 24h/7 dni – Ogólnopolskie Pogotowie Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, www.niebieskalinia.info
  - **22 668 70 00** – poradnia telefoniczna dla wszystkich osób pokrzywdzonych przestępstwem 7 dni w tygodniu w godz. 12:00 – 18:00
  - **112** - umożliwia w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia, mienia, środowiska, bezpieczeństwa i porządku publicznego przekazanie zgłoszenia alarmowego
  - **800 12 12 12**- całodobowy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka
  - niebieskalinia@niebieskalinia.info
  - **800 100 100**- telefon dla nauczycieli i rodziców w sprawach bezpieczeństwa dzieci
  - **800 70 2222**- centrum wsparcia dla osób dorosłych w kryzysie
  - **116 123**- Całodobowy telefon wsparcia emocjonalnego dla dorosłych
  - **572 108 352**- placówka wsparcia dla ofiar przemocy Fundacja Non Licet, ul. Stalowa 6a we Wrocławiu
  - **71 79 86 884**- Specjalistyczna Poradnia Terapeutyczna, ul. Borowska 101 we Wrocławiu- wsparcie dla uczniów oraz ich rodziców w problemach emocjonalnych, społecznych oraz wychowawczych
  - **71 798 68 32**- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna nr 9 we Wrocławiu, ul. Krakowska 102
  - **48 800 805 600**- Projekt profilaktyki zdrowia psychicznego firmy cogito oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
Projekt polityki zdrowotnej w zakresie zdrowia psychicznego: gwarantowane 3 spotkania dziecka z psychologiem (po 75 minut) i dalsze monitorowanie diagnostyki. Współpraca dla rodziców.
  - **71 782 77 77**- Fundacja „Promyk Słońca”. Ośrodek środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży we Wrocławiu, ul. Swobodna 8a
  - **71 352 84 12**- Dzienny Ośrodek Psychiatrii i Zaburzeń Mowy dla Dzieci i Młodzieży we Wrocławiu, ul. Wołowska 9
  - Poradnie „Era Psyche” - placówki na Dolnym Śląsku NFZ
1. ul. Sportowa 5
55-093 Kiełczów

tel. +48 690 007 818
poradnia.kielczow@erapsyche.com

2. ul. Nowoosadnicza 4
55-200 Oława
tel. +48 690 007 846

poradnia.olawa@erapsyche.com

3. ul. Armii Krajowej 22
56-400 Oleśnica
tel. +48 690 007 956

poradnia.olesnica@erapsyche.com

4. ul. Wrocławska 1B
55-093 Brzezia Łąka
tel. +48 690 007 998

poradnia.brzezia@erapsyche.com

- Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży

CENTRUM NEUROPSYCHIATRII „NEUROMED”

ul. Białowieska 74a
54-235 Wrocław

71 350-17-30 wew.31 lub wew.30

tel. komórkowy: 516 021 956 od 8:00 do godz. 14:00

- Stowarzyszenie Psychoedukacji i Terapii EVOLUTIO tel. 731-450-026

ul. Legnicka 65,

ul. Strzegomska 55 pok. 203

ul. Paulińska 4-6/16

evolutio.stow@gmail.com

- 538-576-554-Telefon Zaufania Wrocławskie Centrum Zdrowia 8.00- 20.00
Centrum Zdrowia Psychicznego ul. Ostrowskiego 13c

- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej ul. Rydygiera 45a**

Stop.przemocy@mops.wroclaw.pl

- **Przychodnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień
ul. S. B. Lindego 19-21, Wrocław
Tel. 71 355 63 61**
- **Dolnośląskie centrum Zdrowia Psychicznego
Wybrzeże Józefa Conrada-Korzeniowskiego 18
tel. 71 776 62 00**
- **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie
AKSON
ul. Gen. T. Bora- Komorowskiego 31, Wrocław
Tel. 71 736 06 82 lub 884 084 820**

Załącznik nr 12. Zasady bezpiecznego korzystania z internetu.

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu

- Chronić siebie i swoje dane online – nie podawaj innym loginów i haseł, korzystaj z oprogramowania antywirusowego, unikaj klikania w nieznane linki i załączniki w wiadomościach e-mail, zadbaj o ustawienia bezpieczeństwa na portalach społecznościowych, na których jesteś, stosuj trudne do odgadnięcia hasła.
- Nie zapominaj, że w Internecie nie ma nic za darmo. Za to, co pobieramy, płacimy w różny sposób: czasem pieniędzmi, a czasem własnymi danymi, zgodą na oglądanie reklam lub też nieświadomym ściąganiem szkodliwego oprogramowania, które może przejąć kontrolę nad naszym urządzeniem.
- Pamiętaj, że Internet nie zapomina. Z rozważą zamieszczaj zdjęcia (własne i innych) na portalach społecznościowych, bądź też rozważna/y, gdy w inny sposób udostępniasz je znajomym. Zanim wyślesz komuś zdjęcie, na którym nie jesteś całkowicie ubrany/a lub, które w inny sposób może cię kompromitować, zastanów się, czy jesteś na 100% pewny/a, że nie utracisz nad nim kontroli. Gdy udostępniasz cudze zdjęcia – pytaj o zgodę!
- Poznając nowych znajomych online, bądź nieufny/a. Pamiętaj, że osoba po drugiej stronie nie musi być tym, za kogo się podaje. Nawet jeśli widzisz ją na wideo czacie – nie wiesz, czy wszystko, co ci mówi, jest prawdą.
- Nigdy nie wyśmiewaj, nie poniżaj, nie zastraszaj nikogo online! A jeśli dzieje się tak w gronie twoich znajomych – masz obowiązek powiedzieć o tym dorosłemu, któremu ufasz!
- Jeśli w sieci spotka Cię jakaś przykrość lub ktoś będzie na tobie wymuszał zachowania, na które nie masz ochoty, domagał się pieniędzy itp., musisz poprosić o pomoc kogoś dorosłego – rodziców, psychologa w szkole. Możesz też zadzwonić na anonimowy **Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży** pod numer: 116 111. Tam na pewno znajdziesz pomoc.
- Jeśli trafisz w Internecie na treści, które uznasz za podejrzane – informuj o tym natychmiast zaufanego dorosłego. Unikaj stron z treściami budzącymi u Ciebie silne emocje. Pamiętaj, że zawsze możesz poinformować administratora strony, że takie treści znajdują się na tej stronie. Możesz to zrobić, wykorzystując dane kontaktowe, a w wielu serwisach znajduje się przycisk zgłoszenia nadużycia, nieadekwatnych treści, treści przemocowych.
- Nie ściągaaj prac domowych z Internetu. To jest plagiat, a więc kradzież, czyli przestępstwo, a do tego zachowanie nieuczciwe. Podobnie – nie ściągaaj filmów, muzyki itp. z nielegalnych źródeł. To jest ściągane prawem przestępstwo, a robiąc tak, stajesz się złodziejem!
- Wykorzystując w swoich pracach domowych, referatach, prezentacjach itp. materiały znalezione w Internecie, zawsze podaj imię i nazwisko cytowanego autora oraz link do miejsca, z którego te materiały pobrałeś.
- Staraj się mieć dużo innych aktywności, poza obecnością online. Uprawiaj sport, czytaj książki, spotykaj się w wolnym czasie z przyjaciółmi, opiekuj się zwierzętami. Unikniesz w ten sposób zagrożenia uzależnieniem od sieci.